

novali Kekyris, Rusi pa Kokurj ¹⁾, ktero poznamljevanje je nastalo po primku Kršna — Kresnikovem, Kečin, Kečava = Apollo crinitus (Keshin, Keshava) „der Gelockte“, slov. Kekin, Kekavec, Čehin, Čehavec ²⁾.

Korenika imena Sabot, Sobot je sansk. bhâ, bhas, çubh, çubha, perzijanski kûbh „splendere, lucere“, Sabot, Sobot je iz Sabant in to iz sa bhas, kakor Pott ³⁾ razlaga ⁴⁾: „zusammen Glanz habend“. Ker so zapopadki svetiti in govoriti, kar je Schlegel ⁵⁾ do drobnega dokazal, iz enake korenike, je tedaj tudi iz bhâs slov. basen, Sage, fabula (od for — fari — fatus). Iz te korenike je sansk. Sabhya priime boga Agni — Ognja. S Sabhya-tom se ujema nordiške božice ime Sif, žene Thorove, boga bliska in ognja; in gerški Ἡφαίστος, Hephaistos bi se glasil v sanskritu Sabheṣṭha, in pomeni toraj: splendens, lucens, fulgens ⁶⁾.

Sabatinca — Sabatinka je brez dvombe Rimljan si za svoje usta pripravil iz Sabatnica, vendar je tudi Sabatinka slovenska oblika, primeri: Marinka, paststerinka itd.

Razun imena Sobot na Štírskem še se tudi najde Sobotica ime vesi v Medžimurji, dalje so rodbine Sobot, Sabat, Sabati v gomilski fari. Tudi v mozirski (Prasberg) fari so rodbine z imenom Sabotin.

Národne prislovice iz Liburnije.

Nabral v Istri Jak. Volčič.

Kada ti je kratka ponjava, skerči noge.

Ki v jamu letí, se maha loví.

Kemu Bog dá, vsi Svetci mu ne vzemu.

Ki se kuja, r... mu huja.

Udri me po ki perst očes, me boli. (Vsaka škoda je škoda).

I naša mačka će sala imeli. (Tudi mi si hočemo pomagati).

Bog je rekal: pomози si človiče, ako ćeš, da ti pomorem.

Ki te hvali, te misli prevariti.

Na mlačnu juhu pihati.

Nije meštra (učitelja) nad potrebo.

Človek s človekom se spravi, ma gora z gorom nikdar.

Kako mi je sviral (zvonil), tako sam mu tancal.

grita „geschützt“, çarana „Schutz, Hilfe“, tudi çrajana, çraja; primeri gerško: *ἡγεων, ἡγεων* „Herrscher“, in analo-
gišno sansk. pā „tueri“, pati „dominus“, slov. pán. Pott („Etym. Forsch.“ I. 188) pa piše, da: „Ernährung, Besitz, Schutz und Herrschaft auf einer gemeinsamen Grundlage ruhen“, odtod pā izvorno = pascere, litevski pē-tus, Mittag-mahl, in iz pā so lat. pabulum, panis itd. V besedah gost in pan toraj tičijo zapopadki „Ernährer, Besitzer, Schützer, Herr“. Svojo nekdanjo izpeljavo iz gā, „ire“ tukaj opozovem.

¹⁾ Hanuš 348.

²⁾ Jaz mislim, da bi bolje bilo k slov. sobot pristaviti: irsko samh, cimr. haf, hefyn, kornsk. hav = solnee, in sansk. sava, sabha, lux.

³⁾ Na Štírskem v križevski fari je ves Kokoriči, poleg nje pa Budiševci. Kokur, Kekir je iz Keča, „Locke, Mähne“, zato kečavin, „der Löwe“, po pravem: „der Gemähnte“, slov. keka, „langes Haar“, kekast, kekavec, „ein buschichtes Haar habend“. Po omehčanem glasniku k v č — ček, čekast, čekav. Staročesčina pa je glasnik k rada spremenjala v h, na primer: hurva (Mater Verbor s. v.) za kurva, odtod čeh, čehovat. Izvirni pomen besede keca, keka, čeh je: „Gebüsch, Gestrüpp“, in to poznamljevanje je obiknilo za izraz množine lasi; primeri nemško „Busch, Gebüsch, Gestrüpp in buschiges, struppichtes Haar“. Ker so pa v starem svetu bregovi bili obraščeni z drevjem, tako je tudi kek = Berggipfel. Čehi utegne toraj nasprotno poznamljevanje biti imena Polak, in izrazovati: „Bergbewohner, Hügelbewohner“ itd. Na Štírskem pri Marburgu je občina po bregovatem svetu, ktera se veli Počehova. Iz kek, kok je tudi kokel, kocel, der Zottige.

⁴⁾ Pott „Etymol. Forsch.“ I. 194.

⁵⁾ Schlegel „Indische Biblioth.“ II. 284—288.

⁶⁾ Kuhn v svojem časopisu V. zv. str. 214.

Od zločestega dužnika i krava brez mlika.

Mi za vuka, a vuk izza berda. (Lupus in fabula).

Čistomu obrazu malo vode treba.

Kratkočasno berilo.

Ternovo.

Národna pravlica.

Vas Podgorje stoji blizo Kamnika, bolj na višavi. V to vas je prišel enkrat neznan človek. Bil je precej star in žalost serca se mu je brala že na obrazu. Popraševali so ga ljudje, kdo da je in od kod. Ali nikomur tega ni hotel povedati. Neki oče, ki je imel edinega sina, se ga usmili, ter ga vzame k sebi. Ta oče umerje. Sin je bil še majhen. Tisti neznan tujec tedaj skerb čez-nj prevzame. Po očetovsko ga v vsem podučuje, kar bi mu odrasčenemu bilo treba vediti. Fantič je bil zelo umen, vse je hitro zapopadal, sosebo je pa v ribštvu veliko izurnost dosegel. Cele dni je ribe lovil, vedil je za vse bližnje vode in jezera, vse ribe poznal. Le neki zakleti tomun mu je bil neznan. Veliko je sicer od njega pripovedovati slišal, pa se ni zmenil. Tako so mu pravili, da, če se kdo temu tomunu bliža, ga že svari od deleč mladeneč, ki na bregu sedi:

„K vodi, k vodi

Sem ne hodi“,

da doní glas tega mladence. Pravili so mu tudi, kdor se vode dotakne, pri ti priči okamni, in da se še druga strašna nesreča zgodi. Ali on je vse te in take pravlice za čenče imel. Misli si: ako bi prav to res bilo, kaj je meni mar? vsaj v globu, ker je zaklet, ni tako nič rib.

Sicer je pa ta deček tistega tujca ko svojega očeta ljubil. Stregel mu je, kar mu je le mogel, da bi mu odgnal tužnost, ki ga je tlačila. Pa vse zastonj! Praša ga tedaj enkrat deček: „Oče, kaj vam je, da ste zmiraj tako žalostni? Vsaj vam nič žalega ne delam“.

„Ne! uzrok moje žalosti je vès drug. Ker vém, da me ljubiš, hočem ti razodeti, kar še nikomur nisem. Čuj tedaj: Moja domovina je tuja dežela. Imel sem ljubeznjivo ženo, pa neporednega sina, ki je med drugim tudi ta madež imel, da se je za vsako reč hitro razserdil in da je v jezi vse pokončal, kar mu je nasproti prišlo, če bi bila prav oče in mati. Šla je enkrat žena svoje starše obiskat. Sin jo je spremljal. Pa ne žene, ne sina nisem več vidil. Vse sem obhodil, našel ju nikjer nisem, ne pri starših, ne drugod. Od tod moja žalost. V domovini mi pa samemu ni bilo več obstati. Zapustil sem jo. Pot me je pripeljala v to vas. Prijetna se mi je zdela, tudi nekaj skrivnega, sam ne vém kaj, vezalo me je na to vas. Ostal sem tukaj. Tvoj oče so me v hišo vzeli. Kaj se je dalje godilo, veš“.

Tako je tujec pravil; zelo ga je deček omiloval in si prizadeval, pomanjšati z večjo ljubeznijo in poslušnostjo njegovo žalost.

Enega dne tujca primejo želje, še enkrat pred smertjo obiskat svoj dom. Vzame tedaj od dečka slovó in gré.

Po njegovem odhodu je hodil deček kakor popred vsaki dan ribe lovit. Pride enkrat tudi blizo zakletega globa.

„K vodi, k vodi

Sem ne hodi!“

se oglasi ne deleč od njega. Deček ostermí, ker vidi, da so resnične pravlice sosedov. Stopi bližej tomuna. „Kdo si?“ vpraša mladence, ki je na bregu sedel in tiste besede rekel.

„Hočem ti povedati. S svojo materjo sem se enkrat na pot podal. Zavolj mojega nerodnega vedenja me je večkrat oistro posvarila. Pa nič nisem maral. Z nekim pastirjem se v pretep spustim in ga ubijem. Mati joče nad mano in me silno kara. Tudi nad njo se razserdim. Bila sva ravno pri tem globu. Va-nj jo pahnem. Od tistega časa je ta glob zaklet. Za mojo strašno pregreho bilo mi je naloženo, tako dolgo tukaj žalovati in jokati, da pride oče mene in mater rešit, ktere jok o neporednem sinu se vsako jutro iz

kotla čuje. Kdaj da pride, ne vém; morebiti nikoli. Sicer pa mene nikdo ogovoriti ne smé, če ni nedolžen; blagor ti, da si še, drugače bi bil okamnel. Vode globa pa se smé le moj oče dotakniti, drug ne“.

Zadnjih besed že deček ni dosti slišal, zakaj vsa njegova pazljivost se je uperala v zale ribe, ki so v velikem številu verh globa plavale. Po ternek domú letí. Kmali pride nazaj in stopi na breg. Zastonj ga mladeneč svari. Deček verže ternek.

Pri ti priči začne voda gergrati, vreti in se vzdigovati. Bregove prestopi in s strašno silo se vdere po hribu. Kmali je cela velika dolina v vodi, le hiše se še iz povodnji vidijo. Ali valovi še zmiraj naraščajo. Počasi se tudi hiše skrijejo in drevésa in vés dol ima podobo velikega jezera.

Ko deček to vidi, se smertno prestraši. Hoče uteči, ali terd postane, okamni in stebru enak stoji na bregu.

Med tem pa tisti tujec pride nazaj. Njegovo prvo vprašanje je bilo po rejenčiku. Povedó mu kako in kaj. On pa reče: „Boljše je, da še jez okamnim, kakor da bi še dalje živel“.

Gré k zakletemu globu.

„K vodi, k vodi
Sem ne hodi!“

pravi mladeneč. Pa on se kar ne zmeni. Dotakne se vode, in — lej! ne okamni. Zajema v roko vode, naredí si iz nje perstan — perstan njegove žene. Začudi se in sopet vode zajame. Naredí se zdaj svetinja, ki jo je sin njegov navadno na vratu nosil. Še enkrat zajame — voda postane list, na katerem so te besede zapisane: „Ta mladeneč, ki ga vidiš, je tvoj sin. Objeme ga trikrat, to je pogoj njegove in moje rešitve“.

Tujec sam ne vé, kaj bi storil, silno se čudi. Pa vendar se mladencu bliža in ga prvič in drugič objame. Ko hoče to v tretje storiti, se mladeneč mahoma spremeni v ostudno žival. Ali tujec ga vendar tudi tretjič pogumno objame.

Zdaj ga sin, žena in rejenček obstopijo v pravi podobi in se mu za rešitev zahvalijo. — Voda je pri ti priči v celem dolu usahnila. —

Le kamnje, ki ga je iz hribov donesla, je popustila. Ker je ta dolina kamenitna, tudi dosti ternja v nji sem in tje raste, zatoraj se imenuje Dernovo ali Ternovo.

Novičar iz raznih krajev.

Mestne županii v Terstu in Benetkah ste razglasile popis, kako bojo slovesnosti sledile ob nazočnostnosti Nj. Veličanstev v omenjenih mestih. — Železnica iz Ljubljane do Postojne je že tako dodelana, da so poslednje dni hla-poni že večkrat sem ter tje brez vse spodtike derčali; v 2 urah in 40 minutah so storili 7 milj in pol dolgo pot iz Ljubljane v Postojno, čeravno so se nekoliko še na Logaški postaji pomudili. — Avstrijansko-angleška politika je zmagala v Carigradu; predsednik turškega ministerstva Ali paša je padel in mesto njegovo je nastopil Rešid paša. Z njim pa ste angleška in avstrijanska vlada v Carigradu večjo veljavo zadobile; ni tedaj zdaj dvombe več, da avstrijanska armada ostane še v Moldavi in Valahii, angleško brodovje pa na črnem morji, in da zedinjenje omenjenih knežij v eno deržavo je sedaj še na bolj polžki poti kot poprej. Važno vprašanje je sedaj le: kaj pa bo francozka vlada k vsemu temu rekla, ali se bo odpovedala vsem svojim namenom ali ne? — Pravda zavolj nove osnove Moldave in Valahije se bliža razsodbi, zakaj ravno je turška vlada poklicala deržavni zbor (divan), ki ima razodeti svoje želje zastran prihodnje vladije, pa se ne smé spuštati v zedinjenje teh knežij. — Na Napolitanskem, mislijo nekteri, se bojo homatije na bolje ober-nile, ker je jela rusovska vlada kralju zdaj prigovarjati. — 29. oktobra je posedla papeževa armada Forli, Faenzo

in Imolo; tedaj je avstrijanska posadka le v Bolonji in Jakinu. — Cernogorci in Turki se še niso porazumeli, kako ima biti vprihodnje s Černogoro. — Pravdo Neuenburžko je pruska vlada izročila v razsodbo nemškemu zveznemu zboru. — Zidanje železnic po Rusovskem je vlada izročila francozki družbi, ki je znana pod imenom „Credit Mobilier“; rusovska vlada dovoli omenjeni družbi na 99 let napravo toliko železnic, da bo njih dolgost v vsem skupaj znesla 4000 verst; pot kam? ji bo vlada določila. — V Londonu je bila zadnje dni oktobra spet taka silna megla, da je več ljudi po ulicah in tudi na železnici povoženih bilo; manjše ladije po Temsi si niso upale iz mesta. — Zavolj dragine živeža in stanovanj se jih je v Parizu zadnje leto tretjinko manj oženilo kot sicer. — Po zdravniškem zapisniku je to leto na Dunaji največ ljudi zvečer ob 5., 8. in 10. uri umerlo. Ker električne, magnetične in zračne razmere pohujšajo vse vročinske bolezni na večer, ni tedaj čuda, da tudi v tem času naj raje zibelje življenja ugasne.

Prijatlom umetnosti glasbine.

Ker vémo, da milo slovensko serce se posebno razveseljuje o glasbi izverstni, radostni oznanjamo nam došlo prijazno poročilo, da gospodična Roza Kastner, skoz Ljubljano potovaje, bode perve prihodnje dni svojo umetnost tudi nam na glasoviru razodela. Imenovana umetnica, rojena Bečanka, je že v naj imenitnejših mestih: v Beču, Bruselju, Parizu, Londonu itd. svojo izverstnost dokazala, ter od naj glasovitejših časopisov neskončno hvalo si pridobila. Eno-glasno jo vverstujejo najslavnejšim umetnikom in pravijo, da nje gibljive ročice derče čez glasovir kakor vetriček lahki, ter zbujačo čudotvorne melodije, iz katerih se izliva zajedno duša resnična in serce žareče; drugim umetnikom le posamno lastne moči se nahajajo zedinjene v mojstrinji ti. Svesti tedaj smo si, da občudovanje, ki ji povsod je sledilo, in ki ji je poslednjič došlo v Gradcu, bomo tudi mi poterdili in se radovali sopet enkrat nad glasovi resnično iz-verstnimi.

—m—

Kovaška *).

Kovači pridno kujemo,
Se nikdar ne utrudimo,
Pik pok, pik pok, pik pok,
Pik pok, pik pok, pik pok.

Ko polnoči odbila je,
Glasno se k delu kliče vse.
Pik pok itd.

Ko vsaka stvar še mirno spi,
V kovačnici že vse živi.
Pik pok itd.

Kdar pride solnce luč svitla,
Ne najde noben'ga lenega.
Pik pok itd.

Že davno kaže beli dan,
Oddihljej nam je komaj dan.
Pik pok itd.

In poldne mora spet minit',
Da mal' se smemo ohladit'.
Pik pok itd.

In kadar se približa mrak.
Od dela še le neha vsak.
Pik pok itd.

Veseli pa smo vsaki čas,
Teži če ravno delo nas.
Pik pok itd.

Ko zima v hišo vse zapre,
Kovač le k delu svoj'mu gre.
Pik pok itd.

Poletja komaj kmet sterpi,
Nezmagan pa kovač stoji.
Pik pok itd.

Zato pa vživa on vesel.
Kar s trdom svojim je prejel.
Pik pok itd.

In kadar je pokoja dan,
Časti Boga on v sercu vžgan.
Pik pok itd.

P. H.

*) Se poje, kakor znana nemška „Der Grobschmied“.

 Današnjemu listu je priložena 1. pòla „občne povestnice novega časa“. Podvizali se bomo sedaj z izdajanjem te knjige, ker je več pòl rokopisa nam poslati mogoče bilo prečastitemu gosp. proštu M. Verne-tu, ki so našo prošnjo, naj bi doveršili od rajnega gosp. M. Vertovc-a začeto delo, prijazno uslišali. Da so slavno-znani pisatelj na vsako stran kos temu delu, ni nam treba bravcem našim še posebej zagotavljati, tedaj se le radujemo, da jim s takošno nadaljavo moremo svojo obljubo spolniti. Ker pa je povestnica novega časa obširna, bomo začeli z njo nov, 2. del; po dokončani celi knigi bomo dali nov nasloven list za vsaki zvezek posebej.